

Sandra Šustić
konzervator-restaurator,
predavač na Odsjeku za konzervaciju-
restauraciju Umjetničke akademije
Sveučilišta u Splitu

Djelovanje Cvite Fiskovića na zaštiti
i restauraciji povijesnog slikarstva
i skulpture na hrvatskoj obali

doktorska disertacija
mentori: dr. sc. Ivo Babić, red. prof. u miru
dr. sc. Josip Belamarić, znan. savj.

Disertacija je obranjena 21. ožujka 2016.
godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Marko Špikić, izv. prof. (predsjednik)
dr. sc. Franko Čorić, doc.
dr. sc. Marijan Bradanović, izv. prof.

SAŽETAK

Zahvaljujući djelatnosti Cvite Fiskovića, jednog od najvažnijih hrvatskih povjesničara umjetnosti i konzervatora, mnogim je dalmatinskim umjetninama u drugoj polovici 20. stoljeća sačuvana cjelovitost, osigurano restauriranje i povijesnoumjetnička analiza. Ipak, ova tematika, iako često opisivana od strane stručne javnosti, do sada nije bila sustavno uobličena i prezentirana, poglavito u kontekstu zaštite povijesnog slikarstva i skulpture.

Analitičkom obradom arhivske građe razmotrena je konzervatorska aktivnost C. Fiskovića i restauratorski projekti, među kojima se posebno ističe osnivanje prve radionice za restauriranje pokretnih spomenika u Dalmaciji 1954. godine.

Rasvjetljaju se prvi angažmani u zbrinjavanju povijesnog slikarstva na hrvatskoj obali, počevši od evakuacije monumentalne slike iz hvarskog franjevačkog samostana u Italiju 1945., te brojni projekti realizirani u razdoblju prije osnutka restauratorske radionice. To uključuje rad na terenu, tj. evidenciju, registraciju i konačno restauriranje umjetnina u suradnji s počasnim konzervatorima te institucijama povezanim uz problematiku zaštite.

Rasvjetljene su okolnosti osnivanja restauratorske radionice u Splitu, čija je djelatnost obuhvatila područje od Dubrovnika do Zadra. Analizirane su metode i tehnike restauriranja te razvitak tijekom godina, kako u vidu zapošljavanja stručnog osoblja tako i po pitanju materijalnog opremanja. Poseban naglasak daje se interdisciplinarnim metodama rada koje je C. Fisković primijenio u otkrivanju djela dalmatinskih umjetnika s ciljem da umjetninama omogući sustavnu valorizaciju i zaštitu.

U drugom dijelu disertacije elaboriraju se neki od najznačajnijih projekata restauriranja pokretnih spomenika koji su realizirani pod njegovim vodstvom. Selekcija uključuje slike izrađene na drvenom i platnenom nositelju, freske te skulpture i reljefe u drvu i kamenu. Pored povijesnoumjetničkog doprinosa u vrednovanju pojedinih umjetnina, po prvi put iznose se i interpretiraju restauratorski izvještaji o tretiranim umjetninama u razdoblju od osnutka splitske restauratorske radionice 1954. godine do umirovljenja C. Fiskovića 1977. godine. Opseg prezentiranih studija obuhvaća razdoblje od 12. do 19. stoljeća, a uključuje majstore poput Blaža Jurjeva, Paola Veneziana, Nikole Božidarevića, Tripa Kokolje, Nicole Grassija, slikarske obitelji Santa Croce, Mateja Pončuna, Jurja Petrovića i Ivana Duknovića.

Konačno, evidentiran je angažman C. Fiskovića u populariziranju i promoviranju konzervatorske struke. Utvrđeno je da je brojnim javnim predavanjima na sveučilištima u zemlji i inozemstvu te sudjelovanjem na mnogim konferencijama na temu zaštite spomenika ostvario velik broj poznanstava i upoznao se sa svjetskom konzervatorskom praksom.

Osim te vrste javnog djelovanja, istaknuto je i pokretanje prvog znanstvenog časopisa na polju povijesti umjetnosti u Hrvatskoj "Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji". Nadalje, opisane su brojne izložbe u čijoj je realizaciji sudjelovao, a poseban naglasak dat je izložbama splitske restauratorske radionice održanim krajem 1960-tih. Ova disertacija nedvojbeno je pokazala da je C. Fisković odigrao veoma važnu ulogu u uspostavljanju i unaprjeđivanju službe za zaštitu pokretnih umjetnina u Hrvatskoj, pri čemu je modernizirao metode svojih preteča i proširio povijesnoumjetničke studije tretiranih umjetnina. x